

Toprak altı maden işletmelerinde çalışan personellerin maaş ödemelerinde, bordrolarında gelir vergisi, damga vergisi ve asgari geçim indirimi uygulaması hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	19208162-120[7370967993]-12430
Tarih	30.11.2021

T.C.

ÇANKIRI VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı : 19208162-120[7370967993]-12430

30.11.2021

Konu : Toprak altı maden işletmelerinde çalışan personelin maaş ödemelerinde,
bordrolarında gelir vergisi, damga vergisi ve asgari geçim indirimi uygulaması hk.

İlgi : 21/09/2020 tarihli özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, şirketinizin kaya tuzu maden ocağı işlettiği, madende (yer altında) çalıştırdığınız personelin maaş ödemelerine ait ücret bordrolarında gelir vergisi ve damga vergisinin hesaplanıp hesaplanmayacağı ile gelir vergisi hesaplanmaması durumunda asgari geçim indiriminin uygulanıp uygulanmayacağı hususlarında görüş talep edilmektedir.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 61 inci maddesinde; ücretin işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler olduğu belirtilmiş olup, aynı Kanunun 62 nci maddesinde ise işverenin tanımı yapılmıştır.

Aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında, tevkifat yapmak zorunda olan mükellefler sayılmış, aynı fıkranın (1) numaralı bendinde de hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden Kanunun 103 ve 104 üncü maddelerine göre gelir vergisi tevkifatı yapılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde ise, toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihali ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışanların münhasıran yer altında çalıştıkları zamanlara ait ücretlerinin gelir vergisinden istisna edildiği hükme bağlanmıştır.

Konu ile ilgili olarak 135 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin, "İstisna ve Muafıklar" başlıklı bölümünün "D-Ücretlerde İstisnalar" başlıklı ayrımında,

"1. Toprak Altı Maden İşletmelerinde Çalışanların Ücretlerine Uygulanacak İstisna :

Bilindiği gibi, bu konuya ilişkin açıklamaların yapıldığı 128 Seri Sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihali ve bununla ilgili diğer işlerde çalışan işçi, mühendis, jeolog, topoğraf gibi hizmet erbabının münhasıran yer altında çalıştıkları zamanlara ait

cretleri ile bu tür hizmet erbabına yıllık dönemler itibariyle yapılan ikramiye ve benzeri nitelikteki ödemelerin yer altında çalışılan sreye isabet eden kısımlarının Gelir Vergisi Kanununun 23/3 üncü maddesi gereğince vergiden istisna edileceği açıklanmıştır.

Buna göre, toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihsali ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışan hizmet erbabına hafta tatili ve genel tatil günleri için ödenen ücretlerin de yer altında geçen zamana isabet eden kısımları vergiden müstesna tutulacak; resmi tatil günleri dışında kalan izin günlerine ilişkin olarak ödenen ücretler ise, istisna kapsamına dahil edilmeyerek vergiye tabi tutulacaktır. Bu tür hizmet erbabının istisna kapsamına dahil bulunmayan ve vergiye tabi tutulacak ücretlerinin vergilendirilmesinde ücretin ödeme dönemine göre genel, özel ve varsa engellilik indirimleri uygulanacaktır.

..." açıklamalarına yer verilmiştir.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 32 nci maddesinde, ücretin gerçek usulde vergilendirilmesinde asgari geçim indiriminin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu maddede, asgari geçim indirimi; ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarının; mükellefin kendisi için % 50'si, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10'u, çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere; ilk iki ocuk için % 7,5, üçüncü ocuk için % 10, diğer çocuklar için % 5 olduğu hükme bağlanmıştır.

Asgari geçim indiriminin uygulanmasına ilişkin açıklamalar 265 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde yapılmış olup söz konusu Tebliğin 5 inci bölümünde, ücretlinin faydalanacağı azami indirim tutarının elde ettiği ücret geliri üzerinden hesaplanan gelir vergisi ile sınırlı olduğu açıklanmıştır.

Ayrıca, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 238 inci maddesinin birinci fıkrasında; işverenlerin her ay ödedikleri ücretler için (cret bordrosu) tutmaya mecbur oldukları hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, şirketinizin toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher üretiminde çalışan personelinin münhasıran yer altında çalıştıkları zamanlara ait ücretleri gelir vergisinden istisna olup yer üstünde çalışılan sreler için ödenen ücretlerin ise vergilendirilmesi

gerekmektedir.

Bu kapsamda, şirketinizce personele yapılan ücret ödemelerinin tamamının ücret bordrosunda gösterilmesi ve istisna kapsamında olan kısımlarının gelir vergisi matrahına eklenmemesi gerekmektedir.

Öte yandan, ücretlerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmayan personel için asgari geçim indirimi uygulanması mümkün bulunmamakta olup sadece istisna kapsamında olmayan ve üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılan ücret ödemesi dolayısıyla asgari geçim indiriminden yararlanılması mümkün bulunmaktadır. Bu durumda, ödenecek asgari geçim indirimi tutarı da ödenen ücret üzerinden hesaplanan gelir vergisi ile sınırlı olacaktır.

DAMGA VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtların damga vergisine tabi olduğu, bu Kanundaki kâğıtlar teriminin, yazılıp imzalanmak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgeleri ifade ettiği; 3 üncü maddesinde, damga vergisinin mükellefinin kâğıtları imza edenler olduğu; 9 uncu maddesinde ise, bu Kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kâğıtların damga vergisinden müstesna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "IV. Makbuzlar ve diğer kâğıtlar" başlıklı bölümünün 1/b fıkrasında, "Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dâhil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havaalelerine tediye olunduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kâğıtlar"ın nispi damga vergisine tabi olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Kanuna ekli (2) sayılı tablonun "III-İşçiler, çiftçiler ve göçmenlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün 3 üncü fıkrasında, toprakaltı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihsalı ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışan işçilerin yeraltındaki çalıştıkları günlere ait ücretleri ve primlerinin ödenmesinde düzenlenen kağıtların; "IV.Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün 34 numaralı fıkrasında da, ticari, zirai veya mesleki faaliyetlere ilişkin olmamak şartıyla gerçek kişiler arasında düzenlenen akitlerle ilgili kağıtlar ile Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinde belirtilen ücretlere ilişkin kağıtların damga vergisinden istisna olacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, şirketinizin toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihsalı ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışan işçilerin yeraltındaki çalıştıkları günlere ait ücretleri ve primlerinin ödemesine ilişkin düzenlenen kağıtlar, 488 sayılı Kanuna ekli (2) sayılı tablonun III/3 ve IV/34 üncü fıkraları uyarınca damga vergisinden istisnadır.

Diğer taraftan, yer üstünde çalışılan günlere ait ücretlerin makbuz düzenlenmek suretiyle nakden ödenmesi durumunda ödemeye ilişkin düzenlenen kağıdın, ücret ödemesinin nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediye olunduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kağıtların (elektronik ortamda düzenlenen kağıtlar dahil), ihtiva ettiği tutar üzerinden 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun IV/1-b fıkrası uyarınca damga vergisine tabi tutulması gerektiği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 16.09.2026